Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237. Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 156. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 17-го ЧЕРВНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 156. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 17, 1952. VOL. LX.

ПОЛОВИНА БЮДЖЕТОВИХ ВИДАТКІВ ІДЕ НА ЧУЖИННУ ДОПОМОГУ

Вашингтон. — Велетенська післявоєнна програма видатків забирає одну шосту частину річних прибутків ЗДА в поточному році, а одну половину видатків, пропонованих в бюджеті на скарбовий рік 1953, що починається з 1 липня теперішнього року. Це значить, що поголовно кожний американець платить на ці видатки $256, беручи під увагу, що Злучені Держави мають 156,000,000 населення. Це тільки одна частина загальних видатків на військову й економічну допомогу в післявоєнних часах, бо усі видатки на підтримку закордонних країн обчисляють на 40 більйонів до кінця червня теперішнього року. Фонди з Америки дістає більше ніж 90 країн, між якими находяться самостійні держави й колонії. Вони діставали готовий військовий статок, економічну допомогу, готові матеріяли на підставі воєнного закону про взаємний позичковий товарообмін („ленд-ліз") і тисячі іншими способами. Навіть комуністичний СССР і його сателіти, як Польща або Чехословаччина дістали цілий більйон долярів заки ще почалася „холодна війна".

Програма допомоги й видатків для закордонних країн така велетенська і скомплікована, що урядові книговоді не всилі втримати точних звітів, щоб бути готові виявити їх на кожний заклик. Одначе вони погоджуються, що вже пороблені постачання від часу, коли Японія піддалася аж до 31 грудня 1951 р., досягли висоти $32,000,-000,000. Цими видатками не охоплені ще $8,243,400,000, що були під рукою ще в січні теперішнього року призначені на покриття потреб Агенції Взаємної Безпеки. Секретар оборони Роберт А. Ловет, складаючи в травні свідчення про цю програму на 1953 р., виявив що всі гроші будуть видані до кінця червня 1952 р., а це значить, що видатки на чужинні краї у повоєнним часі досягнуть суми 40 або більше більйонів долярів. Крім того Конгрес дозволив на видатки висотою $6,431,249,750 на новий скарбовий рік, що починається від 1 липня 1952 р. Львину частину тих видатків дістала Европа, а найбільше дістала Великобританія, бо $6,122,276,-000. Інші країни теж не були трактовані гірше, бо напр. Франція дістала понад чотири більйони, Німеччина три з половиною а Італія півтретя більйона і т.д. Росія й Польща дістали по пів більйона, а Чехословаччина неповних двісті мільйонів. Разом, післявоєнні допомоги досягнули висоти такої самої, як за воєнних часів.

Конгрес має багато законопроєктів перед розпуском

Вашингтон. — Конгрес працює цілою силою, щоб викінчити свою програму перед виїздом на літні вакації, хоч деякі провідники сумніваються, чи це можна осягнути. З економічних законопроєктів досі не готовий ще ні один, а їх є кілька. Чотири з них перейшли вже обидві палати, одначе застрягли в спільній конференції перед повновним голосуванням. Палата Репрезентантів ухвалила вже всі такі законопроєкти, за виїмком внесигнуваних фондів на чужинну допомогу, однаже в Сенаті вісім грошевих законів ще не вийшли з комісії. Провідні члени обидвох палат хочуть ще раз поставити на денний порядок проєкт збільшення на 12 відсотків старечої пенсії і то як наглий внесок, який не допускає на дискусію, за те вимагає двох третин голосів. Надіються, що цей проєкт цим разом буде ухвалений, бо в ньому пороблено деякі малі зміни, яких вимагала опозиція.

МекМагон про потребу нагромадження водневих бомб

Гартфорд, Кон. — Демократичний сенатор Б. МекМегон, у промові, виголошеній на стейтовій демократичній конвенції, висунув домагання громадження запасів водневих бомб, що є, за думкою промовця, значно могутнійший середник запобігти війні, ніж атомова бомба. Сенатор вважає потрібним для держави мати в запасі тисячі водневих бомб, бо це стримає захватчиків можливого напасника. Зокрема згадав він про це у предложеному плані запобігання різним недомаганням теперішнього часу, де в пунктах четвертому й п'ятому, він говорить про реалізацію водневого озброєння. Сила атомової бомби, що не є виключним досягненням Заходу, не становить нині рішальної тактичної зброї, якою може бути воднева бомба. У своїх міркуваннях, промовець кілька разів говорив про активність й наступ росіян в різних ділянках військових питань.

ДЕМОКРАТИ ЗА ПОВНЕ ЗРІВНАННЯ ГРОМАДЯНСЬКИХ ПРАВ

Асбері Парк, у стейті Ню Джерзі. — Делегати демократичної партії стейту Ню Джерзі, що мають їхати на Краєву Демократичну Конвенцію до Шікаго на 21 липня, вирішили в неділю, щоб повнотою підтримати ідею зрівнання громадянських прав і вставити цю точку до програми Демократичної партії, коли вона буде складатися на конвенції. Делегати з Ню Джерзі пішли так далеко в цій справі, що вирішили поборювати на конвенції кожного кандидата на номінацію, який був би противний цій справі. Займаючи таке становище, делегати пішли за прикладом президента Трумана, який у суботу виголосив промову на закінченні шкільного року в негерськім університеті Говарда у Вашингтоні. У цій промові Труман заявив, що програма зрівнання громадянських прав повинна бути переведена без компромісу на підставі федерального закону, а не залишена поодиноким стейтам, які часто не мають сили підтримати цю справу. У цій промові, виголошеній зрівноважено і не в босвім тоні, Труман дав відповідь на заяву ген. Двайта Д. Айзенгавера, який у своїй першій промові як цивільна людина, заявився за стейтові закони в справі зрівнання громадянських прав. Це відноситься головно до південних стейтів, де негри подекуди упосліджені в виконуванні своїх прав в порівнанні з білим населенням. Деякі представники білої раси в південних стейтах ідуть так далеко в опозиції до змагань президента в цій справі, що погрожують залишити Демократичну партію і створити свою окрему організацію перед осінніми виборами.

МОДЕЛЬ ПЕРШОГО АТОМОВОГО ПІДВОДНОГО ЧОВНА

Президент Труман, з переможною усмішкою на лиці, держить мініятурний модель першого в історії світу підводного судна, мотор якого перушатиметься атомовою енергією. Президентові передано цей модель під час врочистостей започаткування будови того судна в Гротон, Кон., під час яких президент Труман піднисав початкові літери свого імени і прізвища, які будуть виналені в сталевому обитті судна. Це перше атомове підводне судно буде називатись „Навтілюс".

Атомовий підводний човен,—запорука нової доби

Гротон, Кон. — Кінець минулого тижня позначився надзвичайної ваги випадком, — урочистим відзначенням викінчення праць над будовою першого в світі підводного човна, що буде порушуватись атомовою енергією. На урочистості, в оточенні найвищих представників ділянок індустрії, адміністрації й знання, що співпрацюють над будовою атомового човна, був присутній през. Труман, який заявив, що майбутній човен, це не тільки визначне нищівне знаряддя війни, а могутній засіб мирного пристосування атомової енергії. Прототип атомового мотору, що порушуватиме човен вже готовий — виявив Труман, і незадовго мрія людства про нове джерело сили стане дійсністю. Це станеться тоді, коли підводний човен поплине по водних просторах, порушуваний енергією, що не була досі знана і яка даватиме необмежені джерела сили для мирного будівництва світу. Кілька фунтів урану вистачать для нашого довгого перебування човна під водою, що може розвинути якнайбільшу швидкість й не потребуватиме додаткового знаряддя.

Непевність за американську перевагу над Совєтами в повітрі

Вашингтон. — Команда повітряних сил заявила Конгресові, що Совєтський Союз матиме двічі або й тричі більше воєнних літаків ніж ЗДА в 1954 р. й тому Росія матиме перевагу над нашою країною. Ці інформації склав перед сенатською підкомісією асигнування фондів ген. Нейтан Ф. Твінінг, діючий голова штабу повітряних сил. Засідання підкомісії було таємне, одначе дещо з вісток дістали кореспонденти, головно агенції „Юнайтед Пресс". Пляни Злучених Держав в повітрі охоплюють 143 повітряних з'єднань, званих „крилами" до 1955 р. Тому департамент оборони завжди противиться обкроюванню видатків, раз ухвалених Конгресом. Осторога ген. Твінінга відноситься не тільки до кількости, але й до якости нових американських літаків, які будує тепер Совєтська Росія. Одно американське повітряне крило охоплює від 40 до 70 воєнних літаків, залежно від складу крила. Совєти, за інформаціями генерала, мають тепер 20,000 першоклясних літаків, в 8,00 ракетових. У публічнім комунікаті, оголошенім ген. ТвінінГом сказано, що Росія, розбудовуючи свою атомову силу й далекосяжну повітряну силу, становить поважну загрозу для Америки.

Побоювання Твінінга знайшли своє потвердження в заяві ген. Бредлі, яка була зложена у сенатській військовій підкомісії. Ген. Бредлі заявив, що Совєти спроможні кожної хвилини захопити всю Европу. Єдине, що стримує їх від нападу, це побоювання військової потуги ЗДА.

40-річчя 158 від. УНСоюзу в Бруклині

Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 158 У. Н. С. в Бруклині, відзначив свою 40-літню працю бенкетом, який відбувся минулої неділі в У. Н. Домі при участі членів та гостей. Бенкет отворив і закінчив молитвою місцевий парох о. Володимир Андрушків, що теж виголосив промову на тему „Дня Батька", порівнюючи українського Батька з тихим, скромним і роботящим біблійним Иосифом, при чому порушив теж справу школи та виховання наших дітей. Адв. Робертс, який був тостмайстром, говорив як творилося організаційне життя, як він ще був малою дитиною, не було ні УНДому, ні церкви, ні навіть товариств. Єдиний живучий піонер, член-основник 158 від. УНСоюзу, п. Михайло Заверуха, розповів про важливі умовини серед яких доводилось приєднувати членів до Тов. ім. Б. Хмельницького. Довголітній голова, п. Юліян Павчак, пригадав боротьбу з москвофільством та різні фази з історії УНСоюзу та його конвенцій, при чому вручив гарний подарунок від імени Товариства піонерові п. Заверусі. Довший звіт про працю Тов. ім. Б. Хмельницького склав секр. Михайло Баглай, пригадуючи, що Товариство виплатило на самі тільки українські народні потреби понад $3,500. Святочну промову про давні мрії, осяги і майбутні завдання УНСоюзу виголосив ред. Л. Мишуга. На свято прибули ще: гол. предсідник Дмитро Галичин, що витаючи Товариство з 40-літнім ювілеєм навів приклади, як оцінюють велику працю УНСоюзу визначні американці; гол. радний Петро Кучма підкреслив, що 40 літ існування це вже доказ доброї праці; сот. Максим Іванів витав від імени 361 від. УНСоюзу в Ню Йорку, а п-ні Анна Бодак від місцевого відділу СУА. Програму прикрасили танкові виступи дітей зі школи п. Романа Петріни. В кінцевім слові привітав п. Павчак ще першого заступника гол. предсідника п. И. Лисогіра та подякував за труд зокрема п. М. Цебринського, що займався влаштуванням бенкету.

ПІДОЗРІЛІ ЗМІНИ В СОВЄТСЬКІЙ ДИПЛОМАТИЧНІЙ СЛУЖБІ

Москва. — З кінцем минулого тижня совєтське міністерство закордонних справ повідомило про три засадничі зміни на постах совєтських дипломатичних представників закордоном, що викликали найрізноманітніші коментарі і здогади в закордонних дипломатичних колах. Насамперед відкликано з Вашінгтону совєтського амбасадора Панюшкіна, повідомляючи опісля, що він буде призначений амбасадором до Комуністичного Китаю. На його місце до Вашінгтону призначено дотеперішнього амбасадора в Лондоні Зарубіна. Але найбільші коментарі викликало повідомлення про наймеювання совєтським амбасадором до Лондону дотеперішнього першого заступника совєтського міністра закордонних справ, колишнього амбасадора у Вашінгтоні та представника в Об'єднаних Націях, який вславився своїми „ветами", Андрея Громико. В дипломатичних колах здогадуються, що головною метою висилки Громика на пост амбасадора в Лондоні є намагання Москви з одного боку використати всі можливості для совєтсько-англійського зближення, а з другого боку поробити все можливе для „вбиття клина" в англо-американські стосунки. Познаки таких совєтських намагань були помітні вже від довшого часу і вони збільшилися на тлі деяких останніх англо - американських суперечностей відносно аліянтської політики на Далекому Сході і в Европі, зокрема в Німеччині. Поліпшенням своїх стосунків з Англією Москва намагається вже від деякого часу шахувати американську політику, яка досі була ще найбільш рішуча і неуступчива у відношенні до скритого і явного совєтського імперіялізму.

100,000 людей вітають Айзенгавера в Денвер

Денвер, у ст. Колорадо. — Ген. Двайт Д. Айзенгавер, кандидат на номінацію на президента від Республиканської партії, приїхав сюди в неділю, як до свого другого рідного дому, бо його жінка походить з Денвер. Йому на зустріч вийшли 100,000 осіб, що стояли по обидвох боках вулиць, якими він переїздив з літовища до своєї передвиборчої кватири, яку встановила тут група його прихильників. Вітаючи товпу людей, що прибула привітати його при виїздженні з літака, Айзенгавер сказав: „Щоб не сталося з моєю жінкою і зо мною, я не турбуюся. Ми вже мали деякі найвищі почесті, які могли припасти в уділі неодному американцеві". Заки Айзенгавер приїхав до Денвер, він виголосив промову в Дітройті, яка була передана крізь усі радієві сітки коштом $130,000. Промова в Дітройті помітна була тим, що Айзенгавер відкинув писаний текст промови, а виголосив свою власну. Це викликало негодування серед його найближчих приятелів, які вважають не те, щоб й кандидат не зробив якого політичного промаху. У промові в Дітройті, Айзенгавер висловив надію, що американські війська повернуться додому з закордону і заявив, що він проти висилки американського війська деінде поза кордоном. Це може статися тому, що Америка буде така сильна, що самі переговори з чужинними країнами спонукають їх до згоди — додав недавній верховний командувач країн НАТО.

НТШ вшановує пам'ять Зенона Кузелі та Івана Зілинського

Наукове Товариство ім. Тараса Шевченка в Ню Йорку вшанувало пам'ять свого бувшого голови проф. Зенона Кузелі, що помер у Парижі 24 травня, та визначного члена проф. Івана Зілинського, що помер у Празі дня 29 квітня. Панахиду служили: о. д-р Михайло Ваврик, ЧСВВ та о. д-р Филемон Побігушка, бувший ген. вікарій в Німеччині. Під час понахиди співав хор „Думка" під дир. Л. Крушельницького. Після панахиди відбулися жалібні сходини в Літературно-Мистецькому Клюбі. Проф. Чубатий відкрив сходини та просив присутніх вшанувати пам'ять Покійників однохвилинною мовчанкою. Про Покійного проф. Кузелю доповідав проф. Роман Смаль-Стоцький, підкреслюючи його прикмети як людини та організатора наукової праці, головно в ділянці інформування чужоземного світу про українські наукові осяги. Проф. В. Лев доповідав про етнографічні праці З. Кузелі. Проф. К. Кисілевський з'ясував заслуги Покійного І. Зілинського на полі української діялектології а пані д-р Рабій-Карпінська ділилася з присутніми своїми спогадами про проф. Зілинського. Поза програмою вшанував пам'ять Покійних проф. Ярослав Рудницький від НТШ в Канаді, а д-р Налисник згадав про заслуги проф. Зілинського для культурно-освітнього піднесення його рідного села Красної в Коросненськім повіті.

Представник У.Н.Ради підтримує єдність У.К.Комітету

Филаделфія. (ік). — „Я і репрезентований мною УНРада, покладаючись на моральний авторитет, яким ми користуємось серед українського громадянства в Америці, докладемо усіх зусиль, щоби П'ятий Конгрес Американських Українців в Ню Йорку вийшов якнайкраще, якнайбільш величаво та причинився до дійсного об'єднання всіх конструктивних українських сил в ЗДА" — твердив д-р Степан Витвицький, офіційний представник Української Національної Ради в ЗДА, та керівник ресорту закордонних справ її Виконного Органу, промовляючи минулої неділі на прийнятті у Филаделфії. Д-р С. Витвицький робить тепер об'їздку усіх більших осередків скупчення українців в Америці. І так, 1-го червня ц. р. відбулося велике маніфестаційне віче в Клівленді, Огайо, 8-го червня в Бостон, Мас., а останньої неділі 15-го червня у Филаделфії. На найближчу неділю 22-го червня заповіджено зустріч д-ра С. Витвицького з українським громадянством в Дітройті. На всіх цих вічах єдиним промовцем є д-р С. Витвицький, що з'ясовує причини повстання, сучасну діяльність і майбутні завдання УНРади. Останньої неділі у Филаделфії, не зважаючи на одночасність низки інших импрез та велику спеку, зібрані на віччу виповнили вщерть залю Народного Дому при Френклин Стріт. В навечеря віча відбулося в домівці читальні ЗУАДКомітету прийняття для д-ра Витвицького у вужчому гурті коло 60 громадян. Господарем прийняття був п. Федусь, що проводив теж вічем наступного дня, а товстмастером був д-р В. Галан. Після низки привітань д-р С. Витвицький виголосив промову, в якій склав таку заяву: „Невідомо з яких джерел розходяться поголоски, наче я, як представник УНРади в ЗДА, збираюся разом з якимись політичними групами розбивати недалекий Конгрес Американських Українців, що має відбутися в Ню Йорку в днях 4-6 липня ц. р. Я в своєму житті ніколи нічого українського не розбивав і напевно був би останнім, що хотів би

(Закінчення на стор. 3.)

АЛІЯНТИ В КОРЕЇ СИЛЬНІШІ, НІЖ ЗДАЄТЬСЯ

Корея. — Філд маршал Александер, британський міністер оборони, що відвідує Далекий Схід та відбув інспекцію аліянтських збройних сил на фронті в Кореї, заявив вчора в головній квартирі Восьмої Армії, що аліянтські сили в Кореї далеко сильніші, ніж йому здавалося в Лондоні, та що він цілком погоджується з поведінкою аліянтської делегації на переговорах в Панмунджом в справі перемир'я. Лорд Александер заявив на пресовій конференції, що аліянтська делегація в Панмунджом „веде абсолютно правильну і властиву лінію", натякаючи врівночасно, що він не був би за тим, щоб в аліянтську делегацію включити теж окремого британського представника. На маршала Александра зробила окремо сильне враження аліянтська постава на фронті. Він вважає, що коли б комуністи із своєю чисельною перевагою почали тепер новий наступ, то вони могли б мати деякі успіхи на поодиноких ділянках фронту, але були б припинені в своєму поході вже впродовж першого тижня наступу і з дуже великими втратами для них. Коли б аліянти мали більші резерви, то, по думці Александра, вони негайно могли б перейти до протинаступу, що закінчився б „катастрофальною поразкою комуністів". Разом з міністром Александром відвідує Корею 16 інших британських цивільних і військових представників. — Александер в дальшому твердив, що Британія цілком підтримує становище аліянтської делегації в Панмунджом щодо виключно добровільної репатріяції полонених, вважаючи, що жаден з полонених не повинен бути змушений вертатись назад під комуністичний режим, якщо він сам собі того не бажає.

Комуністи виставляють на небезпеку аліянтських полонених в Кореї

Токіо. — Аліянтська делегація на переговорах в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї зголосила вчора гострий протест проти поведінки червоних з аліянтськими полоненими в таборах на північ від 38-мої паралелі, обвинувачуючи комуністів, що вони виставляють життя тих полонених на небезпеку, не вказавши відповідно їхніх таборів, щоб захоронити їх перед атаками аліянтської авіяції. Голова аліянтської делегації, ген. Гаррісон, заявив, що комуністи не виконали своєї обіцянки з 23-го січня ц. р. і ще досі не забезпечили таборів аліянтських полонених відповідними знаками, порушуючи цим формальний договір в цій справі. На всіх 11 таборів досі ще 5 не мають відповідних знаків. Раніше комуністи відкинули аліянтську пропозицію, щоб окрема невтральна комісія перевірила табори комуністів в аліянтських руках, заявляючи, що вони не бажають вертатися назад під комуністичний режим в їх країнах. Дотеперішня аліянтська перевірка виявила, що з усіх коло 130,000 полонених навіть половина не бажає собі репатріяції. Тому, що комуністи висловили сумнів і застереження щодо такого висліду перевірки, аліянти було готові погодитися на окрему перевірку такого стану ще й невтральною комісією, включ...

Передкоронаційна гарячка в Лондоні

Лондон. — Хоч коронація англійської королеви Єлисавети II назначена на 2 червня 1953 року, то в Лондоні вже тепер панує передкоронаційна гарячка, яка обхопила всі лондонські готелі. З цілого світу йдуть замовлення кімнат у готелях, але вони їх не резервують навіть для власників долярів, бо не знають, скільки кімнат треба буде затримати вільними для урядових гостей з чужих країн та для своїх перів і лордів, які обов'язані бути присутніми на коронації. Уряд покищо не замовив місць для своїх офіційних гостей. Міністерство Праці має багато клопоту, щоб Вестминстерське Абатство, яке буде значене для богослужб, перемінити на коронаційну залю, в якій могло б поміститися якнайбільше число гостей, які, хоч і не будуть могти бачити королеву, то принаймні могли б похвалитися, що й вони були в церкві, де відбувалася коронація. Скотланд Ярд має свій клопіт, щоб берегти місце коронації від небажаних людей, які могли б викликати непотрібні заворушення.

Ізраїль протестує проти арештування чехами свого громадянина

Тель Авів, Ізраїль. — Ізраїльський міністер закордонних справ вислав ноту до чеського уряду, в якій протестує проти того, що чеський уряд і досі не виявив, за що арештував ізраїльського громадянина Мордохая Орена, хоч це арештування відбулося 23 тижні тому назад. Пан Орен їздив на Конгрес до Берліну, де як провідник лівої партії Мапам брав участь у зборах Світової Федерації Трейд Юніонів, а пізніше у грудні, вступив до Праги, де слід за ним пропав.

ІТАЛІЯ РІШУЧА ПРОТИ КОМУНІСТІВ

Рим. — В Римі змобілізовано великі маси поліції та карабінієрів, щоб недопустити до комуністичної демонстрації проти найвищого командувача европейських збройних сил, американського генерала Меттю Ріджвея. Дехто оцінює, що в Римі уряд змобілізував 50,000 поліції та війська, бо хоче застрашити комуністів та показати їм, що якнайгостріш виступить проти кожних спроб викликати заворушення в дні приїзду ген. Ріджвея. Узброєне військо проходить вулицями, з рюкзаками на плечах, в яких уміщені газові бомби та ручні гранати. На площах згромаджені панцирні авта та джіпи, при яких у постійному поготівлі стоять поліцисти та карабінієри. Зібрані там навіть добірні частини парашутистів. Подібні поліційно-військові приготування пороблено і в тих італійських містах, куди має проїздити ген. Ріджвей. Комуністичні та лівоцентристичні часописи продовжують образливо писати про ген. Ріджвея, але явно не закликають своїх прихильників до активного виступу проти нього. Знавці твердять, що будуть комуністичні спроби демонструвати проти приїзду Найвищого Командувача Північно-Атлянтійського Оборонного Пакту, але вони не вдадуться з огляду на великі поліційні і військові сили уряду. Дехто надіється, що комуністи будуть гостро виступати проти ген. Ріджвея в інтерпеляції до прем'єра де Гаспері.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on May 29, 1952 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На пів року	$ 6.50	Three months	$ 3.50
На три місяці	$ 3.50	One year	$12.00
На рік	$12.00	Six months	$ 6.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346. JERSEY CITY 3, N. J.

„СОЮЗІВКА"

На майбутній детальній мапі стейту Ню Йорк, між місцевостями Еленвіл і Кергонксон, в прекрасній лісисто-гористій околиці при вступі до мальовничих гір Кетскил та у віддалені коло 85 миль від міста Ню Йорку, буде зазначена нова, милозвучна українська назва: СОЮЗІВКА. Це тількищо набута Українським Народним Союзом велика посілість, призначена для відпочинкових та інших статутових цілей цеї організації, широких мас її членства та великого загалу американсько-українського громадянства.

Купуючи цю посілість, Головний Уряд УНСоюзу виконав ухвалу останньої конвенції з 1950-го року, яка доручила йому придбати таку власність впродовж найближчих двох років. В тому часі, як конвенція виносила своє рішення, в касі УНСоюзу було призначених на таку ціль 52,000 долярів. Здаючи собі справу з того, що того роду посілість коштуватиме дорожче, конвенція рівночасно зобов'язала всіх дорослих членів УНСоюзу, щоб вони в потребі та на заклик Головного Уряду зложили на руки секретарів Відділів УНС одноразово щонайменше по одному долярові. Рівночасно конвенція висловила надію, що після набуття такої власности, між членами УНС знайдеться багато таких, що теж більшими дотаціями, пожертвами і фундаціями уможливлять розбудувати та влаштувати таку оселю на, по можності, найвищу скалю та поставити її на найкращий рівень того роду інституцій. Проте, в цій справі звернеться до членства УНС Головний Уряд негайно після того, як будуть переведені всі формальності передачі власности, що — після задаткування і підписання контракту два тижні тому — повинно бути здійснене вже в найближчому часі.

Коротко про саму оселю. Вона має коло 250 акрів площі, частинно лісистої, та включно зі ставом. На цій площі є всіх дев'ять будинків, окремий плавальний басейн і тенісовий корт. Перед басейном є велика, очищена від лісу площа, з буйною травою. Воду для оселі забезпечує власний джерельний резервуар. Будинки — за виїмком одного — це солідна конструкція з каменя та з центральним огріванням, що забезпечує їхню вжитковість теж в зимі. Головний будинок, з прекрасним видом на безмежні підгірські простори, має три поверхи, 38 кімнат, з того 22 з приватними лазничками, велику шкляну веранду, два бальконі та теліки і призначені для різних цілей пивниці. Два інші, менші будинки, теж з каменя і теж на два поверхи кожний. Один з них має 13, а другий 10 кімнат, всі з приватними лазничками. Крім того є три менші доми, з того два муровані, та з відповідною кількістю кімнат. Ще один великий будинок, двоповерховий і мурований, має 10 кімнат, з того дві з приватними лазничками. Є один фармерський будинок, що має шість кімнат і лазничку, але без центрального огрівання. Ці забудовання завершує мурований гараж на 10 авт та з огріваними мешкальними кімнатами наверху. Всі будинки розміщені в деякому віддалені від себе, хоча й недалечко один від одного. Біля них журчить гірський потічок, що своїм шумом доповняє симфонію шелесту листя та щебету пташок цеї, направду повної краси і спокою, оселі, що за попередніх власників вона ще до трьох з половиною років тому була репрезентативною санаторією в околиці.

Це тільки дуже загальний опис „Союзівки", якою збагатилась наша американсько-українська громада. Негайно після формального перебрання власности там буде переведений потрібний ремонт і з оселі можна буде частинно користати ще в цьому сезоні. Проте, йдучи назустріч потребам нашої молоді. Головна Управа УНС погодилась віддати один будинок до розпорядження Пласту, який вже з початком липня відкриє там табір для свого „новацтва", отже дітвори у віці від 8 до 12 років.

Після переведення відповідного ремонту та відповідного устаткування, оселя має всі дані на те, щоб стати репрезентативним українським осередком не тільки для відпочинку, але й культурного, мистецького та товариського життя в літніх місяцях. Що більше, центральне огрівання в будинках і кімнатах створює можливість широкого використання оселі в різноманітніх цілях теж в холодних осінніх і зимових місяцах, включно з можливостями відкриття плянованого захисту для старців.

Можна сподіватися, що членство УНСоюзу та загал американсько-українського громадянства з вдоволенням і гордістю привітає своє чергове велике досягнення — СОЮЗІВКУ!

Як вибирають кандидатів на президента

Процедуру виборів кандидатів на президента та віцепрезидента ЗДА на національних конвенціях двох головних партій дуже часто називають „найбільшим політичним видовищем у світі". Цього року вони відбудуться в великому Інтернаціональному амфітеатрі в Шікаго; Республіканська конвенція — 7 липня, Демократична — 21 липня. До того часу всі делеґати мають бути обрані на стейтових партійних конвенціях, а подекуди — на попередніх виборах чи по стейтових партійних комітетах.

Хоч і є маленька різниця в порядку цих двох конвенцій, проте мета й основні правила залишаються ті самі.

Партійний Комітет, скликавши конвенцію, вибирає двох членів партії — на тимчасового та постійного предсідника.

Тимчасовий предсідник виголошує промову про основні засади своєї партії і атакує противну партію. Після цього його обов'язки переймає постійний предсідник.

На перших сесіях визначається склад чотирьох головних комісій — виборчої, організаційної, статутової та резолюційної. Резолюційна комісія, більш знана, як плятформова, складає твердження про партійну національну та інтернаціональну політику й подає це на затвердження конвенції. Виборча комісія перевіряє склад делеґатів.

Усталивши порядок денний і покінчивши з організаційними справами, конвенція береться до номінації кандидата на президента. За звичаєм кожний кандидат на президента має бути представлений конвенції та виголосити промову, після чого відбувається демонстрація на честь кандидата. Мають стейтові прапори, грає оркестра, а делеґати, прихильні до цього кандидата, маршують по проходах залі конвенції, вигукуючи на його честь. Колись було так, що щобільше прихильників мав кандидат, то довше тривали овації на його честь. А тепер це виводиться з моди, і цьогорічні конвенції будуть значно скорочені, зважаючи на те, що цілу цю процедуру передаватимуть на телевізійну мережу по цілій країні.

Голосування кандидатів провадиться в абетковому порядку назв стейтів.

Коли при першому голосуванні видно, що ніодин кандидат не має більшости голосів, тоді партійним органам дається можливість додати виборців. Ця частина конвенційної праці, що відбувається за зачиненими дверима, складається з переговорів, компромісів, аґітації. Трапляється, що головні кандидати мають однакове число голосів; тоді погоджуються на компроміс, і тоді уступають обидва головні кандидати та з'являється новий, якого називають „чорним конем".

А тим часом у конвенційній залі стейтові делеґати голосують знову й знову, доки якийсь кандидат не дістане більшости голосів. Часом це триває дуже довго.

Коли кандидата на президента визначено, починається така сама процедура для визначення кандидата на віцепрезидента.

Новий національний комітет завжди вибирається на номінаційній конвенції, і цей комітет відповідає за перебіг виборчої кампанії.

Кожного року президентських виборів американцям пропонується переглянути спосіб номінації президента, бо критики процесу нарікають, що позалаштункові інтриґи не дають змоги відбити справді вільного голосу делеґатів. Інші доводять навпаки, що позалаштункова активність саме забезпечує погодження між лідерами.

М. Барвінський

Чергове советське обдурювання працюючого люду

В московському часописі „Правда" за 2 квітня цього року надруковано статтю під наголовком: „Піклування про загальний добробут народу", де читаємо: „Совєтський народ з великим задоволенням зустрів постанову Совєта міністрів СССР і ЦК ВКП(б) про нове зниження державних роздрібних цін на продовольчі товари" ... і далі йдуть подяки від всього населення СССР урядові й „мудрому Сталінові" за їх „піклування". За вказівками згори, а можливо навіть по завчасу написаному виступали на зборах в підприємствах і колхозах представники з „народу", дякували за сталінське піклування. Московська „Правда" в цій же статті зазначає, що, мовляв, в совєтській країні весь національний прибуток належить працюючим. Ну певно, що так, адже ж за совєтською конституцією фабрики й заводи в СССР належать тільки робітникам, а земля тільки селянам. Правда які досягнення? Скажіть на милість Бога, в якій країні є так добре для робітників і селян? Але чомусь в тому ж самому СССР обірвані й виснажені, а навіть і пухнуть з голоду робітники, що мають фабрики й заводи, а селяни землю. А насправді, як свідчать гості з капіталістичних країн, що побували цієї весни на Московській Економічній Конференції, в московських крамницях покупці стоять в чергах: черга, щоб купити, черга, щоб заплатити за куплене, черга, щоб одержати куплене в обмін на картку з відміткою „уплачено". А ціни, за свідченням тих же людей, що побували на Московській Економ. Конференції, такі: кілограм масла 32 руб., одна плиточка шоколаду 20 руб. (у нас п'ять плиток за 27 центів), кілограм ікри 130 рублів, кілограм цукру 10 рублів. Треба не забувати, що це все в столиці СССР — Москві. А відомо, що згідно з державним пляном Москва й Ленінград постачаються товаром в першу чергу й найкраще на весь СССР і з України часто їздять для спекуляції купувати хліб (очевидно, що український) й інші товари до Москви. Треба теж пам'ятати, що зазначені вище ціни — це є тверді державні ціни. Оскільки товару не вистачає, а про це свідчать величезні черги в крамницях навіть в Москві, то існує чорний ринок, на якому цей товар продається в 4, а то й в 5 разів дорожче державної твердої ціни. В підлеглих же Москві країнах, що перебувають на колоніяльному положені, таких як Україна, Кавказькі країни, і інші, то товару в крамницях буває значно менше ніж в центрі метрополії — Москві. Отже коли, як свідчать учасники Московської Економічної Конференції, в московських крамницях величезні черги, то уявім собі, що робиться по крамницях і біля них в таких містах України як Житомир, Вінниця, Кам'янець-Подільський, Херсон, Тернопіль, Золочів, а навіть Київ та Львів. Перш за все, в згадані і їм подібні міста, за державним пляном, мало постачають товару і тому різний крам можна купити звичайному громадянинові тільки на чорному ринку і по казково високим цінам. Так в Україні на чорному ринку ще в 1948 і 49 роках кілограм масла коштував 64 рублі, а цукор, за державними цінами 15 рублів за один кілограм, на чорному ринкові коштувало це все значно дорожче. Такі делікатеси, як шоколад або ікра, взагалі трудно зустріти в крамницях для всього загалу, а лише в „закритих" розподільниках для „работніков" НКВД, чи як тепер зветься МВД і в „закритих" крамницях для військовиків і совєтської та партійної „знаті". А коли б подібний крам і зустрів селянин, що витрачає на своє власне і своєї родини утримання лише 54% того, що колись, живучи не дуже гойно, витрачав в 1915—1916 р.р., а робітник совхозів одержує до 30% того, що отримував наймит у поміщицькому господарстві, а робітники в промислових закладах, що працюють цілою родиною і мають заробіток, що ледве вистачає на злиденне напівголодне існування, то чи можуть по таким казково високим цінам купувати масло, або ікру, а то й такий в совєтських умовах делікатес як цукор й т. подібне? Совєтський службовець теж перебуває не в кращому стані, бо, одержуючи на місяць платні пересічно 300—500 рублів, мусить утримувати родину принаймні з 4-ох осіб, а кілограм хліба, як свідчать гості з Московської Економічної Конференції, коштує 3 рублі 30 копійок. Ще коли була карткова система, то робітник і селянин, а й совєтський службовик міг сподіватися, хоча й в чергах, але по картці щось дістати, а тепер, коли карткова система скасована, а товару мало, то працюючому людові в СССР стало жити далеко важче ніж за карткової системи, бо переважно приходиться купувати лише на чорному ринкові, де все казково дороге. Особливо ця дорожнеча відчувається і то на весь крам, навіть і на хліб, в таких підлеглих Росії країнах, як Україна, Білорусь, Кавказ, куди краму за пляном завозять менше ніж в метрополію, якою є Росія з центром в Москві.

Совєти не публікують як пройшло це вихвалюване ними зниження цін. Але, як ми ілюстрували цифрами, видно, що ціни високі й не солодко живеться нашим людям під російською окупацією. Хоча, як зазначує совєтський часопис „Ізвєстія" за 5 квітня: „Працівники сільського господарства України, одної з важніших житниць нашої родини, розгорнувши соціялістичне змагання, успішно виконали державні пляни" і „здали в 1951 році", як свідчить „Правда" „на 57 мільйонів пудів (пуд 16 кілограмів) хліба більше,

(Закінчення на стор. 3-ій)

Пантелеймон Коваль

ВІД НАУКИ ДО ВІРИ

Колишній президент Академії Наук в Нью-Йорку Кресі Моррісон, у своїй недавно опублікованій книзі „Людина не самітна", пише про те, що люди перебувають на світанку наукової ери, і кожне нове відкриття в науці виявляє з чимраз більшою силою і яскравістю творчу силу Всевишнього.

„Щождо мене, — каже Моррісон, — то я маю сім підстав для віри. Насамперед, ґрунтуючись на непорушних законах математики, можна доказати, що всесвіт був задуманий і створений великим конструктивним Розумом. Наявність живих організмів на нашій планеті припускає таку неймовірну кількість умов їх існування, що збіг усіх цих умов не може бути справою випадку.

„Земля, наприклад, — каже далі Моррісон, — крутиться навколо своєї осі з швидкістю тільки тисячу миль на годину. Коли б вона крутилась із швидкістю сто миль на годину, наші дні і ночі були б у десять разів довшими, і сонце спалювало б нашу рослинність протягом одного дня, тоді як протягом довгої ночі замерзали б навіть щонайменші паростки, які могли б з'явитись.

„Далі, земля віддалена від сонця точно на таку відстань, що сонячне тепло огріває нас в такій мірі, як нам потрібно. Коли б воно давало нам менше тепла, ми б замерзли". „Земля має схил за еліпсою у двадцять три ступні і цим викликає різні пори року. Без цього схилу пара, що підіймається з океану, перемішувалась би по лінії півночі-півдня і нагромаджувала б лід на наших континентах. Коли б місяць був на відстані лише п'ятдесяти тисяч миль від нас, замість звичайної відстані — двісті сорок тисяч миль, тоді б наші океанічні припливи були такі великі, що заливали б землю двічі на день" ...

„Ці приклади та багато інших, — каже далі Моррісон, — показують, що немає ні одної можливости на мільйон, щоб життя на нашій планеті було „випадковістю".

Американський учений наводить ще багато доказів, що відкриваються при вивченні природи і що ведуть його до віри в Творця, у Бога. Відкриваючи дивовижний порядок, що панує в матерії, Моррісон каже, що „організація матеріяльного світу доказує нам, що лише безмежна Премудрість могла створити таке дивне управління світом".

Моррісон каже далі, що факт сприйняття людиною ідеї Бога „є вже в самому собі безсумнівний доказ Його існування".

Оця велика тайна Божого промислу, безмежної Премудрости й веде нас до віри в ту вищу Премудрість. Ми бачимо, що про існування Бога-Творця говорить не сама тільки релігія. Про Нього говорить вся природа, все життя. Мир створений за божественним пляном силою великої творчої волі Божої. Людина неспроможна осягнути своїм розумом самої сутности світобудови. Сутність навіть найдрібнішої пилинки в світі така таємнича для нас, як таємничим є існування величезних зоряних світів і космоса взагалі.

Наука обмежена в своїх можливостях розкрити ці таємниці світу. Вона безсила зробити те, що належить до сфери віри. Тому не диво, що найбільші вчені світу стали нині глибоко віруючими людьми, навіть ті з них, що раніше заперечували існування Бога.

Найбільший вчений не може своїм розумом осягнути того, що виходить за межі можливости, і він з відрадою на душі може тільки сказати словами псалма: „Небеса проголошують славу Бога, а зоряне небо показує діла Його".

М. С.

МАЙБУТНІЙ КОНГРЕС — ВЕЛИКА МАНІФЕСТАЦІЯ

Ще тільки три тижні відділяють нас від великої події, що має статись у Ню Йорку. Цією подією буде П'ятий Конгрес Американських Українців.

П'ятий Конгрес Американських Українців це не буде лише чергова місцева національна маніфестація чи демонстрація, на яку закликається всіх, де має вільний доступ кожний бажаючий. Навпаки, це буде орган — вибраний, делеґований. Тут кожний член Конгресу буде представляти і говорити не лише персонально за себе, але від тих організацій — політичних, культурних, фахових, харитативних і т. п., які уповноважать його заступати й говорити в їх імені.

Далі — територіяльно — це буде подія не вузько-місцева, — нюйоркська чи дітройтська, — але всеамериканська. На Конґресі має бути і буде заступлена вся українська Америка, — національно-свідома й громадсько-активна, якою вона є в образі сотень і тисяч організацій, що вкривають густою сіткою територію Злучених Держав.

І, нарешті, кількісно і якісно, як очікується і як напевне станеться, — це буде імпонуючий, майже тисячний, збір людей — людей, активних в громадській праці, знаних на різних ділянках загально-національного та культурного життя, нарешті, людей старших — сеніорів, — заслужених у праці для добра цілої Нації.

Але тут приходить ще один момент характеру глибоко-історичного, коли показується, що сучасна українська Америка, за своїм складом і на сьогоднішній день, волею долі та незбагнутих зіґзаґів історії, — являється практично представництвом цілої великої і соборної України. Бо ніде в такій повноті, як сьогодні тут, в Америці, не зійшлися леґальні і фактичні представництва всіх земель і частин всієї України, бо ніде, як тут, в Америці, не маємо сьогодні всієї повноти духового змісту України у всіх його розрізах, — релігійно-церковному, політичному, культурному, навіть історичному.

І це мусимо собі добре усвідомити, про це треба пам'ятати і відповідно до цього себе почувати й діяти.

Недалекий Конґрес — це, без сумніву, буде зустріч історична, а своїм характером та змістом, — високо політична: це буде — за своїм складом — і частина вікопомного парляменту нашого — Центральної Ради, бурхливо-трагічного — Трудового Конґресу і розважно-ентузіястичної Західно-Української Національної Ради і, нарешті, так короткого та глибокого змістом — Сойму Карпатської України.

А все разом — це буде імпозантна демонстрація великої, світлої і трагічної епопеї визвольної боротьби Народу Українського за свою волю і незалежність.

І під цим знаком має відбутись наш недалекий Конґрес. Під цим знаком він повинен виступити перед світом. Під цим знаком мають відбуватись наради в наших ділах внутрішньо-політичних.

Розуміється, майбутній Конґрес не скликається і не має на увазі лише політичну маніфестацію, — це черговий діловий Конґрес Американських Українців, перед якими низка чисто практичних справ, — справ дуже поважних, над якими він має зупинитись та їх вирішити.

Тож як бачимо, на делеґатів наших спадає велика відповідальність: перед світом вони мають заманіфестувати зі всією імпонуючою силою — рішучу волю Народу Українського до своєї незалежности, а в справах внутрішніх, — виказати діловість, такт і згідливість, щоб не зменшити і не послабити сили виступу зовнішнього.

Йосип Сірий

ОКСАНКА

(Спогад з визвольних змагань України)

(3)

— А так. Птахи мені зла не роблять, за що ж їх маю вбивати? Я хочу навчитись стріляти, уміти себе оборонити в потребі. Добре?

— Коли ви того хочете, добре.

— Коли перша лекція?

— Може бути зараз.

— Зараз, зараз! — зраділа Оксанка, як мала дитина, якій пообіцяли гостинця. Харченко дістав з кишені пістоль і поучив Оксанку, як треба з ним обходитись і як вживати. На дереві припнями кусок паперу і почалась наука. Перші стріли нервували дівчину, але вже четверта куля трапила в ціль.

Оксанка розчервонілась, була захоплена наукою стріляння.

— А скажіть, як тепер виглядає наша справа?

— І добре і зле. Добре, що Україна заворушилась і стала до боротьби з ворогами, а зле, що маємо багато ворогів, а наша армія мусить одночасно організуватись і вести боротьбу на всі боки. Найгірше лихо, то поява на терені України, різних „окремих" отаманів, які діють на власну руку.

Несподівано почувся тріск і гук, якби випалила батерея гармат. Непомітно насунулась чорна хмара. Блиснуло і знов загуркотіло.

Оксанка скочила на ноги.

— Надтягає буря, тікаймо додому, — крикнула дівчина, — збираймось хутенько, бо змокнемо до нитки.

На поляні було душно. Перед бурею все затихло.

Харченко і Оксанка спішно пакували торбу.

— Ходім, ходім, — наглила Оксанка.

Вони поспішали. Час від часу бігли. Частіше блискало, а луна розносила по лісі грізний гуркіт розгніваних небес. В повітрі запахло дощем. Почали подати великі краплі. Знов блиснуло і осліпило. Сильний удар грому потряс лісом і луною покотився по коронах дерев.

— Десь близько вдарило, — промовив Харченко.

— Так, близько, — повторила Оксанка.

Дощ, щораз сильніше лопотів краплинами по листях.

— Не втечемо, — нервово озвалось Оксанка. Але чекайте, є рятунок. Тут недалеко є старий, зі зломаним верхом, дуб, а в ньому дупло, там можна схоронитись. З цими словами Оксанка потягла за руку Харченка вбік. За кілька хвилин, вже дещо мокрі, добігли до корчастого дуба, в споді якого було велике дупло. Перша влізла Оксанка, виполошуючи сову, яка там примостилась на денний відпочинок.

— Ходіть сюди, пане Миколо, хоч тісно і не зовсім вигідно, але пересидимо бурю, — говорила Оксанка оглядаючи дупло.

В дуплі було вогко, а під ногами вичувалось м'яке порохно гнилого дуба. Сховище від дощу було добре. Оксанка витягла з торби килимчик і постелила на дні дупла.

— Сідайте ...

Вони сіли і мимо волі притулились до себе, бо гніздовище сови було досить тісне.

Буря розходилась на добре. Раз за разом блискавки прорізували повітря. Луна гуркоту грому не встигала ще затихнути, як нові удари стрясали лісом. В повітрі витворився хаос звуків грому, вітру, тріску ламаних дерев — неначе пекло гуляло по лісі. Дощ лив струмками і творив ріки води на землі.

Харченко відчував теплоту рамена Оксанки. Було добре так сидіти близько наймилішої людини в світі.

— Бабця там непокоїться.

— Ви боїтесь?

— Ні, я люблю бурю. Мені тоді радісно робиться, якби крила, полетіла б у вир блискавок і грому, радісно так.

— І мені радісно. Харченко взяв обережно руку дівчини і підніс до уст. Вони визнали собі взаємно любов.

Буря поволі втихала і гуркіт грому віддалявся і губився в просторах. Дощ ще падав. На дворі зовсім стемніло.

— Треба йти, — перервала мовчанку Оксанка, — накриємось килимчиком і підемо.

Оксанка споглядала в темряву лісу, орієнтувалась і посувалась помало вперед. Через якийсь час Оксанка затрималась.

— Куди ми йдемо? Я здається зблудила ...

Дощ перестав, але в лісі було темно, ядк в мішку. Почали переходити з одного боку на другий, але орієнтацію стратили. Оксанка довго приглядалась до дерев та до лісових прикмет їй одній лише відомих, але трудно було їй домислитись, де вони.

— Ходім в цей бік, може знайдемо яку доріжку, — говорила Оксанка, тоді вже я буду знати куди йти. Вони пішли, взявшись за руки, як давні приятелі.

— Ой, що то? — крикнула Оксанка і притулилась цілим тілом до Харченка.

— Що таке?, стурбовано спитав Харченко.

— Щось живе мене діткнуло...

— Де?

— Ось, знов ...

Почали приглядатись. В двох кроках стояв пес і приязно махав хвостом.

— Моко, Моко! Мій любий Моко!.. Де ти тут взявся? — Оксанка гладила мокру голову пса. — Тепер Моко заведе нас до дому. Веди, Моко, веди. Пес послушно пішов, а вони за ним. Стало весело. Сміялись. Моко поважно йшов і навіть не оглядався, так якби знав, що виконує відповідальну місію.

За кілька хвилин між деревами блиснуло світло з вікон на хуторі.

— От ми і вдома, — сказав Харченко.

— Дякуючи Мокові, — зауважила Оксанка і погладила пса по спині.

Вони підходили до хати. На ґанку закутана в хустку стояла бабуся.

— Діти, діти, що ви робите зі мною, де ж так далеко заходити, коли наближається буря.

— Бабцю кохана, ми зовсім не знали, що наближається буря, то все було так несподівано ... і Оксанка чомусь почервоніла.

— Так, дійсно, так, — вставив Харченко.

— Але на щастя з'явився Моко, бо були б блудили до рана.

— Я Мока вислала ... Все показувала йому на ліс, щоб ішов і мудрий псисько зрозумів і пішов... Ходи Моко, ходи мій розумний.

Моко лизнув паню в руку.

— Ходім до хати, вечеря чекає, — сказала бабця і пішла наперед.

— Я перепрошую і щиро дякую, але мушу іти додому, — сказав Харченко.

— Як додому? Без вечері і в таке болото.

— Мені недалеко, за пів години буду вдома. Мушу ще перевірити відділ і переконатись, чи все в порядку. Нічого не вдієш, служба.

— Шкода. Але коли служба, то служба.

— Дякую за миле товариство, — промовила Оксанка, — шкода що не можете з нами повечеряти.

— Дякую. Іншим разом. Військовий порядок вимагає сьогодні, після такої бурі, бути у відділі.

— Так, так я вас розумію, — поважно зауважила бабуся. Ідіть з Богом.

— Та нас не забувайте, — додала Оксанка.

— Не забуду. Доброї ночі.

(Продовження буде)

А МАСЛОСОЮЗ ТАКИ ЖИВЕ...

Допис з Торонта.

Понеділок 5 травня 1952 відзначався в багатьох українських домах в Торонті справжньою несподіванкою: на столах в цих домах з'явилися неждано сметана, маслянка і йогурт у пляшках, що мали на картоновій затичці відомий знак Маслосоюзу, отже букву М, потім зелену конюшинку і букву С, усе в простокутному обрамуванні. Такий же знак найли наші господині і на опакуванні сиру і тільки дальші детайлі друку, саме „М-С Дейрі Ко" та назви продукту по-англійськи, врешті приміщення при 291 Палмерстон Евню і телефон Принцес 3165 чітко визначували новий етап тієї славетної марки нашої молочарської кооперації на Рідних Землях. Але і в такій зміненій декорації знак Маслосоюзу був для багатьох приємною згадкою, тим паче, що й самі продукти, марковані ним, виказували справді колишню якість і — найцікавіше — смак, якого інші продукти канадійських молочарень не мають. Словом, Маслосоюз редівівус — Маслосоюз відродився.

У найблищу суботу, вже від понеділка випробувавши всі вироби МС і ствердивши понад усякий сумнів їх доброякісність та смак, ми відвідали Маслосоюз у нього дома. Ми вже давніше чули і знали, що оба колишні керманичі львівського Маслосоюзу, дир. Палій і дир. Мудрик та ще кількох їх близьких співробітників, що найшлись у Канаді, носяться з думкою відновити тут українську молочарську кооперацію. Ми знали теж, що дир. Палій жив важко, довший час був без праці, а дир. Мудрик прибув кілька місяців тому з Бразилії і лікувався з важкої хвороби, набутої в цій країні. Зате ледви чи кому було відомо, що ввесь час свого побуту тут оба наші кооператори до основ вивчили тутешні господарські, — такі різні від наших рідних! — умовини, що провели глибокі студії над усіми канадійськими молочними продуктами, над їх виробом і калькуляцією — і те, до чого вони дійшли у висліді цього вивчення, ми побачили вже на власні очі.

Ми заскочили обох наших знайомих „на гарячому". В Паркдейл Дейрі при вулиці Палмерстон 291, що до речі — випадок цього чи фатум хотіло, — має свої біло-сині, отже зовсім „маслосоюзні" фірмові краски (такі ж його авта і всі етикети!), оба колишні директори і ще один їх співробітник, що недавно прибув до Торонта з Англії, звивалися в гумових фартухах, з закаченими рукавами, з краплинами поту на чолі. В кімнаті було тепло, пахло молочним заквасом, і згадана трійка завзято виловлювала у сіяючій чистотою простокутній посудині ситцями сир та вміщувала його в гострокінчасті чистесенькі торби для витискування. Ми, старі знайомі, привіталися голосно й щиро, ствердили, що дир. Мудрик абсолютно добре виглядає і від роботи аж всміхається, потім пішли — зовсім, як колись в Маслосоюзі, до „канцелярії", що є водночас і покищо всім: магазином опакування, роздягальнею, „залею замовлень і бухгальтерії" і т. д.

Коротко: Оба директори піднаймили ціле крило в молочарні Паркдейл Дейрі, беруть від неї сирівець-молоко, своїм коштом спровадили найконечніші модерні машини, що коштували поверх 5000 дол. і почали виробляти побічні молочні продукти, що їх згадана молочарня не виробляє, за старими рецептами Маслосоюзу, отже покищо квасну сметану, що спливає як лякер, маслянку, йогурт і сир. Всі ці вироби мають так би мовити старокраєвий смак і відразу найшли повну прихильність серед нової іміграції, точніше серед її господинь. Відновлений Маслосоюз звернувся до українських крамниць та ресторанів, і ті прийняли його як то кажуть, з розкритими раменами. Перший тиждень продукції був такий, що ріс з дня на день і в суботу, коли ми відвідували МС, вона мала вже повний збут та ряд запотребувань, — оба директори вже мусять думати, як підвищити продукцію. Покищо МС ще не йде на обслуговування приватних домів і просить їх купувати його продукти в крамницях, але таке обслуговування намічене і буде переведене в діло. За який місяць МС перейде і на продукцію масла і тоді — кажуть оба директори — МС покаже, що він вміє.

Нам показали кімнатки, де проходить продукція, холодільню, лабораторійку, поодинокі машини. Все чистеньке, як салон і лискуче, аж апетит бере. Зовсім як колись у Львові, де не зважаючи на тяжку лють до Маслосоюзу, поляки мусіли з ним рахуватись, бо він бив усіх конкурентів якістю, гигієною і естетикою та добув собі місце в закордонному експорті Польщі. Баньки, скриньки зі знаком М. С., опаковний восковий папір і затички для пляшок з простокутником Маслосоюзу і його конюшинкою — все тут було на місці, все чисте і добре, по-господарськи виконане.

В час, коли дир. Палій показував та розказував нам про все, дир. Мудрик і його „асистент" скінчили „сироловлю" і цим закінчили на сьогодні роботу. Треба було все помити ще і поскладати. Ми побажали всього доброго нашим відновителям Маслосоюзу, погратулювали їм чистоти і влаштування. Не даром канадійський інспектор, що прийшов був на контролю приміщення перед продукцією аж свиснув, побачивши все, а коли його спитали, коли прийти по лайсенс, сказав: „Починайте! Лайсенс прийде напевно!" А нам найцікавіше було, що оба директори були усміхнені, повні віри і того вдоволення, яке дає свідома своєї мети праця. І коли вони просили, щоб передати їх друзям вістку, мовляв, ми два старички найшли ще для себе працю і можливість зробити щось позитивне, — ми заперечили:

Старий є той, хто перестає творити. Цей же відновлений Маслосоюз — молодий, має всі вигляди на розвій і успіхи за й напевно такі ж молоді духом і творчістю його ініціятори, дир. Палій і дир. Мудрик, що мають всі вигляди на добрі підсумки свого діла таки в недалекому вже майбутньому. Це буде і їх і української оновленої кооперації спільне й велике діло.

Анатоль Курдидик

Микола Понеділок

„ОВЕРТАЙМ"

(Гумореска).

Організаторам довжелезних імпрез з подякою присвячує цей скромний труд — **автор.**

Чоловік звернувся до своєї законної любки:

— Кицюню, підемо ввечорі на концерт. А то ми, мов в джунглях живемо, — ні кроку від своєї квартири. Окультуримося трохи, ти маєш новий капелюх і сумочку — виставиш їх під критику. Га? Як ти гадаєш, соловейку?

— Та про мене. Тільки чого ти такий пересічний об'єкт вибираєш?

Ходімо краще до опери або в звіринець. Там, принаймні, є кому поглянути на тебе і належно скритикувати.

— Опера, рибко, влітку замкнена на предмет відновлення голосового репертуару, а в звіринці ми вже були двічі і обидва рази нещасливо. Пам'ятаєш?...

— Знаю, — перебила любка. — Я тебе тільки просила, щоб ми не проходили повз того патлатого лева. Він на мене завжди витріщує очі і облизується. А всі інші звірі ведуть себе більш ніж інтелігентно... Та що ж. Коли хочеш, ходімо і на концерт. Думаю, там інтелігенції теж не бракує.

Нарешті консолідація думок завершилася і наше подружжя, одягши парадні одяги і притрусивши їх парфумою, дає вказівки дванадцятирічному синові, що лишається на господарстві:

— Сиди в хаті, або спи. Дзвонитиме телефон — кажи — батько пішов брати участь в культурній імпрезі, — повчає господар.

— Нікому не відчиняй дверей Хто стукає — кажи — мама запечатала двері і поїхала на клясичну музику дивитись, — закінчує господиня...

За пів години вони вже вигідно примостилися в кріслах всього декілька кроків від сцени. „Кицюня" розгорнула програму і з вдаваною цікавістю почала її студіювати. Її очі бігали по папері, а вуха готувались ловити кожний оклик сусідів, що сиділи обабіч, ззаду, спереду і навіть зверху, на бальконі. Вона знала напевно, що вони говоритимуть, і перші слова, безумовно, будуть стосуватися її особи. Адже ж, увіходячи до залі, вона примітила, що такого оригінального капелюха нівкого не було і такої фасонної сукні ніхто не додумався одягнути, не кажучи вже про сумочку з крокодилячого панцеру. Сподівання справдилися.

Не встигла вона проглянути програмку, як ззаду почулося!

— Диви!

Вона вслухалася.

Інший голос ще виразніше:

—Перший раз бачу.

„Кицюня" святкувала перемогу.

— Диви! — Знов перший голос донісся. — Не капелюх, а єгипетська піраміда. Та ще сукню надягла рябу — рябущу, аж в очах мерехтить.

— Перший раз бачу, — знов інший голос, — щоб таку здоровенну сумку носили. Та в тій сумці, крім люстра і парфуми, дві хлібини і десять фунтів ковбаси можна вмістити.

„Кицюня" почервоніла. Штовхнула під ребро чоловіка, що розмовляв з приятелем:

— Кінчай розмову. Тут жінку на очах тероризують, а він філософією бавиться.

Чоловік хотів сказати щось в своє виправдання, але світло раптово згасло, сцена розкрилася — і тут вже було не до суперечок. Вийшов заповідач. Він об'явив, що концерт почнеться доповіддю відомого професора на тему: „благодатний вплив імпрези на нервову і розумову систему живої людини". Професор став біля столу, а заповідач приніс перед його світле обличчя товстелезну карафку з водою і дві шклянки. Заля зойкнула! Хтось вголос:

— Невже він збирається всю воду випити?

— А ти як думав, — відповідає хтось нетерплячому. Імпреза вимагає від глядачів певних жертв. Готуйся.

І треба признати — жертви були колосальні. Прелегат говорив... Ось він вже відстукав шістдесять хвилин, але зі змісту промови було помітно, що це лише добрий початок. Більш того. Води з карафки випито третину. Це дало підставу рознервованим глядачам підрахувати, що вся посудина опорожниться не раніше трьох годин. На середині викладу між подружжям, що прийшло на концерт окультуритися, виникла громадська війна. Вачите, чоловік, не маючи змоги далі слухати, задрімав. Дрімаючи, він потужно випустив носом повітря, що неминучо призвело до пронизливого свисту. „Кицюня" від сорому ледве не вмерла. Вона стусаном вивела мужа зі сплячої рівноваги.

— Фараон нещасний! Прийшов на концерт хропіти! — процідила „рибка" крізь зуби.

Чоловік, протираючи очі, виправдувався:

— І зовсім не спав. Лише заплющив очі для більшої солідности. Він оглянувся, чи бува сусіди не підсміхаються з його кумедного положення. З радістю ствердив — ні одна особа й не думала сміятися — всі вигідно в кріслах прибрали солідний вигляд і похропували. Він підняв, голову, хотів дізнатися який моральний стан бальконy, — але „кицюня" шарпнула його за рукав:

— Чого задер голову! В астрономію потягнуло. Сиди крячкою та слухай, що професор говорять.

Чоловіку нічого не лишилося, як витягти з кишені старий рецепт, що лікар йому рік тому приписав від забурення голови і старанно його студіювати. Після викладу виступила сопранова особа. Вона співала українські, італійські, і французькі пісні та арії. Українські речі виконувала з римським акцентом, італійські — галицькою говіркою, а французькі — полтавським есперанто.

Далі пішов бас... Пізніше читали п'ятьдесятхвилинний уривок з роману...

Хор виконував стрілецькі, любовні і народні пісні...

Грали симфонію на саксафоні... Був балет під акомпаніямент патефона... Сольо на цимбалах. Після тридятої точки програми, коли слухачі були вже буквально викінчені — і ні їхній зір, ні слух не годні були будь — що сприйняти, заповідач обявив:

В наступній точці ви почуєте варіяції на гітарі. Наше подружжя обагровіло.

Чоловік підвівся і крикнув:

— Досить варіяцій! Ходімо, соловейку, додому...

Була третя година ночі, колч вони добралися до хати.

В хаті світилося. В кріслі, сидячи, спав синок. На гуркіт дверей, він кліпнув очима і радісно привітав батьків:

— Чому ж так пізно! Невже й на концертах бувають „овертайми".

Батьки переглянулися.

— На жаль бувають, — промимрив тато і, не роздягаючись, бубухнув до ліжка.

Чергове совєтське обдурювання працюючого люду

(Закінчення зі стор. 2-ої)

як в попередньому році". Отже, перевищуючи пляни, людність наша ще більше бідує. Яким нахабством, що доходить до цинізму, є от така балаканина, що вміщена в „Правді" за 2 квітня ц. р.: „в безперервному зрості совєтської економіки і поліпшенні матеріяльного стану працюючих, яскраво проявляється перевага соціялістичного устрою".

Ми собі добре уявляємо, бо самі були колись в такому ж жахливому стані під соціялізмом Сталіна, як — читаючи цю нахабноцинічну і брутально-брехливу балаканину „Ізвєстій" і „Правди", український нарід плаче гіркими сльозами, а порятунку ні від кого не має. „Правда" та „Ізвєстія" зазначають, що постанова про зниження цін „вдохновляет" совєтський нарід до нових трудових геройських вчинків". Всі підприємства на своїх спеціяльно улаштованих з приводу цього зборах примушені були виносити резолюції, зміст яких тканий як: „ще краще працюватимемо для добра родіни", або „спасибі від всього серця" — (це мудрому з мудрих і великому з великих товаришу Сталіну" голодні й обдерті люди) і далі в такому ж сенсі.

Український робітник, селянин та інтелігент знають, що з Москвою нашому народові не по дорозі та що тільки на руїнах московської імперії можна буде побудувати направду вільне і заможне життя, створюючи тим самим основну передумову тривкого миру в світі.

З МУЗИЧНОГО ЖИТТЯ

ДІТРОЙСЬКА СТРУННА ОРКЕСТРА

Популярність оркестрової музики в Америці (з деякою шкодою для оперової) загально відома. Навіть „місто моторів" — Дітройт — має крім симфонічної оркестри цілий ряд інших оркестр різного складу і з різними спрямуваннями. Між ними — „Скандинавська симфонічна оркестра", що поклала собі за завдання плекати передовсім норвезьку, шведську, фінляндську і данську музику.. У цьому році у її концерті брав участь як соліст наш піяніст Борис Максимович.

Дітройтська струнна оркестра під керівництвом Т. Губіцького займає дещо виняткове місце. Її склад творять в більшості теперішні, чи колишні учні самого Губіцького, доповнені певним числом старших професійних музик (між ними й деким з новоприбулих українців).. Так молодь, в тому й зовсім малі грачі, заправляються при боці старших і досвідчених. Цим способом підховується молоде покоління музик і нове покоління слухачів. В репертуарній роботі Губіцький спрямовує свою оркестру у два різні напрями: до давної музики 17 і 18 століття і до сьогочасної. Там і тут він уміє знайти варті уваги твори. Йому в заслугу, чи, як тут кажуть, у „кредит" треба вписати виконання цілого ряду творів, які Дітройт почув перший раз.

Українське громадянство цікавиться „Дітройтською Струнною Оркестрою" передусім з уваги на її основника і керівника. **Тарас Губіцький** віоліст, педагог і диригент, вихованок музичної культури Лондону (Англія), з її давними виробленими традиціями. В багатій мистецькій діяльності Губіцького була м. ін. дириґентура українськими хорами в Канаді. Під теперішню пору його доводиться нам нераз чути на різних українських імпрезах, в яких він бере участь як соліст-віоліст. Замітно, що з своєю оркестрою Тарас Губіцький виконує теж твори з українською тематикою. Мені довелося почути у виконанні його оркестри замітний твір американського композитора К. Портера, а саме його „Українську сюїту" для струнної оркестри. Цей твір був під впливом концертової подорожі хору Ол. Кошиця.

У цьогорічному концерті, що відбувся у великій залі Арт Інститут, „Дітройтська Струнна Оркестра" знов підтвердила свої добрі прикмети, даючи дуже цікаву програму, замітних гостей — солістів, старанну підготовку і добре та стилеве виконання. Чи це не цікава програма, коли в ній ми чули такі рідко виконувані твори, як „Ля Фолія" М. Маре (придворного музики французьких королів), як сюїта для струнної оркестри і чембаля „Дон Кіхот" Г. Ф. Телемана, або чотири одночастинні сонати В. А. Моцарта для органів і струнної оркестри. Карта „кредиту" Губіцького збагатилася цього року знову трьома творами, що були виконані в Дітройті вперше.

У тутешніх музичних колах, оркестра „Дітройт Фідлєрс Бенд" втішається доброю опінією. Фахова музична критика Дітройту відноситься з увагою і признанням до її мистецької і педагогічної праці, кажучи однозгідно:: „Губіцький робить подиву гідне діло".

Василь Витвицький

Представник УНРади за єдність УКК

(Закінчення зі стор. 1-ої)

невдачі УККомітету та підготовлюваного ним П'ятого Конґресу Американських Українців. Я не чув теж про ніяку українську групу, яка мала б розбивати Конґрес та ніякої такої групи не знаю. Я і репрезентована мною УНРада, покладаючись на моральний авторитет, яким ми користуємося серед українських громадян в Америці, доложимо всіх зусиль, щоби П'ятий Конґрес Американських Українців в Ню Йорку випав якнайбільш величаво, якнайкраще, та причинився до дійсного об'єднання всіх українських конструктивних сил в ЗДА. Я і УНРада своїмо за правопорядок в українському світі, але ми вважаємо, що цей правопорядок ні трохи не перечить, а навпаки, вимагає найширшої єдности в українському громадянстві в Америці. В дальшому д-р Витвицький апелював до українців в ЗДА, щоб вони, поруч свого американського патріотизму, не забували про Україну, з якої вийшли вони самі, їх батьки чи навіть діти.

Наступного дня на вічу д-р С. Витвицький пояснив ближче ролю УНРади, як чинника правопорядку та українського політичного центру. На різні запити, що їх ставили д-рові Витвицькому деякі присутні на вічу прихильники УГВР, д-р Витвицький давав обширні відповіді. Віче закінчилося відспіванням українського національного гимну.

ПОВІДОМЛЕННЯ

В СПРАВІ ПЕРЕДАЧІ ПОЧЕСНИХ ГРАМОТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ФОНДУ ЗА ВИДАТНУ ЖЕРТВЕННІСТЬ В ЧАСІ МІЖ IV. І V. КОНҐРЕСОМ

На початку існування Українського Народного Фонду була ухвалена і, дня 15. березня 1950 року, проголошена постанова, що ті громадяни та організації, які пожертвують на Український Народний Фонд суму 100 долярів і більше, одержать почесну грамоту Фонду, як відзначення їх видатної жертвенности для національної справи.

Так непомітно минає від IV. Конґресу третій рік, а за цей час прибуло не мало жертводавців, що їх жертви сягають далеко і понад сто долярів і вони вже давно мають право на Почесну Грамоту.

То ж, щоби належно виконати свою постанову, Український Конґресовий Комітет рішив виготовити Почесні Грамоти, а саму видачу нагородження перевести урочисто дня 5. липня 1952 р. під час спільної вечері-бенкету П'ятого Конґресу Американських Українців, в Ню Йорку в залях готелю Статлер.

Перший список тих ВП. Жертводавців, — громадян та Організацій, — яким буде видана Почесна Грамота Українського Народного Фонду, при цьому оголошується. Другий список буде опублікований в найближчому часі.

Всім вище згаданим громадянам та Організаціям висилаються особисті запрошення, з проханням прибути на ту урочистість для одержання Грамоти, або визначити представника, якому може бути передана Грамота.

СПИСОК

громадян і організацій, яким будуть видані Почесні Грамоти Українського Народного Фонду за видатну жертвенність.

Висота суми, зложеної до У. Н. Ф. в продовж трьох років (1950, 1951 і 1952).

На $10,500.—

Український Народний Союз.

На $900.

Український Демократичний Клюб, Гемтремк, Миш.

На $500.

120 Відділ УНС, Братство Св. о. Николая, Аликвіппа, Па.

Об'єднання Українських Жіночих Організацій, Ню Йорк.

На $350.

94 Відділ УНС, Товариство Шашкевича, Гемтремк, Миш.

На $300.

Український Народний Дім, Бруклин, Ню Йорк.

На $250.

Д-р Лука Мишуга, Джерзі Сіті, Н. Дж.

На $240.

Дм. Галичин, Джерзі Сіті, Н. Дж.

На $208.

Михайло Прокопів, Ню Йорк.

На $215.

361 Відділ УНСоюзу, „Дністер", Ню Йорк.

На $205.

Анна і Леслі Гнатов, Мидлтавн, Ню Йорк.

Роман Слободян, Елизабет, Н. Дж.

На $200.

Джордж Стентон, Сиракюз, Ню Йорк.

Українська Щаднича Спілка, Клівленд, Огайо.

221 Відділ УНСоюзу (Ст. Стефана), Шікаґо, Ілл.

379 Відділ УНСоюзу (Св. Юрія), Шікаґо, Ілл.

Союз Українок Америки (Відділ 28), Нюарк, Н. Дж.

На $150.

Степан Ярема, Ню Йорк.

Д-р Ярослав Макарушка, Бронкс, Ню Йорк.

На $125.

Об'єднаний Комітет Українських Організацій, Вунсакет, Ровд Айленд.

Володимир і Марія Душник, Бруклин, Ню Йорк.

На $117.

Платон Стасюк, Ню Йорк.

На $110.

Віктор Бих, Бруклин, Н. И.

Союз Українок, Відділ, 21, Бруклин, Ню Йорк.

Укр. Амер. Горож. Клюб, 847 Н. Френклін Ст., Филаделфія, Па.

На $104.

Марія Ромашко, Ню Йорк.

На $100.

Григорій Стельмах, Гемтремк, Миш.

Українсько - Американський Громадянський Клюб, Менчестер, Ню Гемшир.

Йосиф Білоган, Іст Орендж, Н. Дж.

Михайло Сухорський, Елизабет, Н. Дж.

Український Народний Дім, Елизабет, Н. Дж.

Союз Українсько-Американських бізнесменів, Нюарк, Н. Дж.

„Бібрка", Допомогове Товариство, Ню Йорк.

Іван Гелетій, Ню Йорк.

Мартин Малетич, Ню Йорк.

Ліга Української Молоді Північної Америки, Ню Йорк.

Товариство Франка (266 Відділ УНСоюзу), Амстердам, Ню Йорк.

Український Демократичний Клюб, Лонг Айленд Сіті, Ню Йорк.

Петро Дорош, Форест Гиллс, Лонг Айленд Сіті, Ню Йорк.

125 Відділ Української Народної Помочі (Товариство Вільних Козаків), Клівленд, Огайо.

Українська Православна Церква Св. Марії, Аллентавн, Па.

Теодор Чорний, Балтимор, Мериленд.

Марія Федан, Ню Кенсингтон, Па.

Союз Українців Католиків „Провидіння", Филаделфія, Па.

Український Запомоговий Комітет, Пітсбурґ, Па.

Д-р Іван Смук, Шікаґо, Ілл.

Український Артистичний Клюб, Шікаґо, Ілл.

Український Конґресовий Комітет Америки.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Пожвавлення студентського життя.

В п'ятницю 16 травня ц. р. відбулися ширші сходини Української Студентської Громади в Ню Йорку. Висліди нарад, розмов і тексти рішень ясно вказують на важливість існування цієї організації а також на вагу її теперішньої діяльности. Мусимо з приємністю ствердити, що в ділянці студентського життя ми маємо великі успіхи, можемо розраховувати на виконання дуже корисної праці, а також зазначити, що цю ділянку треба трактувати уважніше. Виринаючи з „невідомого" це питання, завжди актуальне і завжди важливе, повинно стати предметом уваги нашого громадянства, особливо перед історичним актом Конгресу Українців Америки.

Стверджено, що велика укр. громада Ню Йорку нараховує поважне число високошкільної молоді, яка, що треба відзначити, масово вчиться в багатьох місцевих американських коледжах і університетах. Ця молодь солідно підготовляється до майбутніх завдань, набуваючи знання і досвід. Тому існування УСТ, ключевої організації всього місцевого укр. студентства, набуває особливої ваги, бо являється поважною централею у великому і важливому осередку. На терені поодиноких американських високих шкіл є тепер можливість мати свої власні представництва — осередки і провадити велику пропагандивну акцію для справи в деяких місцях це вже ведеться і досягнені значні успіхи.

Під сучасну пору, стверджено на сходинах, організація всеамериканського українського студентського з'їзду, до чого вже робляться заходи — є справою першої потреби. УСТ в Ню Йорку, як важлива організаційна одиниця, повинна доложити і свої старання для відбуття такого з'їзду. Українське студентство, укр. високошкільна молодь, стояла завжди об'єднано і в солідарній співпраці на службі української справи, символізуючи центр ділової об'єднаности, яка так потрібна, а часто занедбана. Українська американська молодь стоїть твердо на тих засадах і оце приготовляється до маніфестаційного видвигнення своєї єдиної централі. Участь УСТ недвозначна — приступлення до праці, а важливість осередку зобов'язує до ініціятивної ролі.

На місцевому відтинку, рішено на зборах активно включитися в громадське життя нюйорського українства, кожночасно вкладаючи у відповідну ділянку свою частину зусиль, в міру сил допомагаючи в переведенні накреслених акцій в співпраці з „Об'єднаним комітетом". Вважаючи нині одною з найбільш важливих акцій придбання Народного Дому, УСТ діє в цьому напрямку. Вже на початку акції закуплено частину шерів, також в майбутньому принято зобов'язання співпраці. В зв'язку з тим рішено наступну забаву відбути під кличем: „Остання забава в чужому приміщенні, чергова імпреза — в Українському Народному Домі" і призначити дохід на закуп шерів. Організуючи в цей спосіб акцію для Нар. Дому і пропагуючи цю справу, УСТ старається доказати своє велике заінтересовання і участь в поліпшенні місцевого громадського життя.

Крім цього рішено звернутися з закликом до всього укр. студентства, ще дотепер не об'єднаного в УСТ — своєю участю і співпрацею, стаючи членом УСТ, зміцнити організоване студентство в його високих намірах.

Сходини полагодили організаційні справи і доручили керівним органам приступити до успішного виконання наміченого пляну. Членство Громади, розуміючи вагу свого становища, обов'язки і наказ часу, — рівнобіжно зі студіями хоче зробити все, що можливе, в міру своїх сил, для української справи.

В. Дмитріюк.

Двадцята річниця матури в Перемишлі 1932 - 1952 р.

Абітурієнти перемиської української гімназії з 1932 року відбули в неділю 25 травня ц. р. свій двадцятьлітний з'їзд у пластовій домівці при другій евеню в Ню Йорку. З'їзд почався Службою Божою в церкві св. Юра, котру відправив о. д-р Біланич. По Службі Божій присутні на з'їзді відспівали панахиду за померлих професорів і учнів.

В нормальних обставинах з'їзд відбувався в мурах цеї гімназії, де абітурієнти складали свої останні іспити. Та воєнна хуртовина розкинула нас по всіх закутках земної кулі. З сімдесяти п'яти студентів, що зложили в 1932 р. матуру в Перемишлі, біля двадцяти опинилися в Америці і ці рішили відсвяткувати річницю.

Спільний обід відкрив короткою промовою головний організатор з'їзду п. Андронік Копистянський і віддав провід колишньому господареві кляси, проф. Тадеєві Ростковичові. Присутним з професорів був теж проф. Володимир Загайкевич, великий знаток української літератури й мистецтва, що під цю пору перебуває у Филадельфії. З Мюнхену прислав з'їздові привіт колишній катехит, а тепер ґенеральний вікарій Апостольської Адміністратури на Німеччину, всч. о. Петро Голинський.

Не могли взяти особисто участи, але прислали привіти: д-р М. Дудра, д-р Орест Колтунюк, д-р Тома Лапичак і д-р о. Юрій Миляник.

В часі кількагодинної товариської гутірки присутні ділилися своїми переживаннями за останніх двадцять літ. На поклик проф. Ростковича звітували в азбучному порядку: о.д-р Іван Біланич, пп. Мирон Бучак, д-р Святослав Зятик, Петро Іваш, Андронік Копистянський, Петро Котельницький і Лев Рейнарович.

Перед очами присутніх перейшли рідні краєві й заграничні університетські центри, де студіювали перемиські абітурієнти, а відтак 1939 рік і слідуючі з їх жахливими переживаннями.

Війна не дала багатьом розвинути повної громадянської діяльности, але всетаки зі звітів видно було, що кожний старався вложити свою маленьку цеголку в розбудову нашого політичного й культурного життя.

Тисячі українців, — говорив один з учасників з'їзду, — воювали по стороні американської і англійської армій в північній Африці, а відтак на італійському фронті. Сотки хрестів під Монте-Касіно, де німецький фронт остаточно заломився, це хрести наших свідомих українців, що заслані на Сибір по 1939 році зголосилися до армії ґенерала Андерса. Було б бажаним, щоб живі учасники цих кампаній подали до преси свої спомини.

Проф. Загайкевич піддав думку, щоб в найближчому часі скликати загальний з'їзд українців перемиської землі, що тут є в Америці.

Учасник з'їзду

Шікаґо, Ілл.

Збори Станиці Дивізійників.

Майже в рік після заснування Станиці в Шікаґо (21.4. 51) відбулись II. Звичайні Загальні Збори при досить чисельній участі б. вояків 1. У. Д., які в більшості приїхали недавно з Німеччини і Англії. Збори відкрив голова мґр. О. Городиський, привитав на залі ген. І. Омелянович-Павленка та всіх вояків, що чисельно прибули на ті збори — деякі навіть з віддалі 50 миль, щоб на тих зборах зустрітись та згадати ще недавні часи боротьби. Після відчитання і виголошення привітів, та після вибору Президії Зборів, звітувала уступаюча управа. Зі звіту голови довідались присутні, що в діловому році відбулось 7 ширших сходин членів, на яких порушувано ряд організаційних справ, відсвятковано 7 річницю бою під Бродами вдалою Академією, яка залишила приємне враження у всіх присутніх. Уладжено рівнож товариський вечір тільки для членів Братства, як рівнож велику забаву для ширшого громадянства. Станиця в Шікаґо вступила як перша Станиця б. вояків 1. У. Д. в ЗДА в члени ЗУАДК, бо вповні доцінювала і доцінює працю і можливість такої поважної української харитативної установи. На останніх Загальних Зборах ЗУАДК, в жовтні м. р. делеґат від Станиці в Шікаґо — він же голова Станиці — мґр. Орест Городиский — обраний в склад Дирекції ЗУАДК, де заступає він інтереси всіх б. вояків 1. У. Д. в ЗДА, аж до часу, коли в рядах ЗУАДК буде більше Станиць б. вояків 1. У. Д. Вдержувала Станиця дуже живий контакт з Головною Управою, допомагала її матеріяльно, як рівнож розпродано досить багато книжок „Броди", кожного місяця кольпортується 200 прим. офіціозу Гол. Управи „Вісті". Після звіту секретаря п. М. Маркевича і скарбника п. Е. Ільницького та короткої дискусії приступлено до вибору нової управи. На внесок д-ра Нестюка переобрано знову ту саму управу як рівнож докооптовано 3 нових членів до управи. Нова управа є слідуюча: голова: мґр. О. Городиский; заст. голови: д-р А. Рудавський; секретар: М. Маркевич; скарбник: Е. Ільницький, вільні члени: д-р А. Ґорчинський, Р. Припхан, В. Галушка, В. Долинка. Ухваленням резолюцій і спільною знимкою закінчено II. Загальні Збори Станиці в Шікаґо. В резолюціях Загальні Збири м. і. вітають: Ієрархії української католицької і укранської православної Церков в ЗДА, Їх Ексцеленцію Преосвященного Кир. Івана Бучка, великого добродія і опікуна б. вояків 1. У. Д., та бажають Йому якнайскоршого повороту до здоров'я після відбутої операції, Головну Управу Братства б. вояків 1. У. Д., ген. Копистянського, керм. військ. рес. УНР, ген. Павла Шандрука, б. головнокомандуючого УНА, Українську Повстанську Армію, Український Конґресовий Комітет Америки, З'єдинений Український Американський Допомоговий Комітет (ЗУАДК), всіх б. вояків 1. У. Д., що є розсіяні по цілому світі, а головно тих, що досьогодні караються в совєтсько-московському полоні, що дальше зі зброєю в руках боряться в рядах УПА і американської армії, та ціле уранське воїцтво, що є згуртоване в братніх комбатанських організаціях, та постановляє:

„Створоити відповідний фонд для упорядкування могил наших товаришів в Австрії і Італії. З тим закликом звертаємось до всіх б. вояків 1. У. Д. в цілому світі".

„Доложити старань, щоб набути відповідний дім, до можна б примістити архів і музей 1. У. Д."

„Доложити всіх зусиль, щоб в рядах нашого Братства найшлись всі б. вояки і юнаки (чки) 1. У. Д." і закликає „всіх вояків піддержувати почування і працю Станиці Братства".

Братчик.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

КАТЕРИНА ВЕСОЛОВСЬКА, члениця Тов. Запорозька Січ, від. 388 У. Н. Союзу в Честер, Па., упокоїлася 20. травня 1952 р. по короткій недузі. Покійна походила з села Білина, пов. Самбір, Україна. Полишила в смутку мужа Иосифа, дочки Марію і Константину, сина Михайла та 3 внуки. Ціла родина є членами У. Н. Союзу. Похорон відбувся 24. травня з похоронного заведения до укр. прав. церкви Пресв. Діви Марії, а відтак на цвинтар, при великім здвизі народу. — В. Їй П.!

ТОМА ЛУКОВСЬКИЙ, довголітній член Бр. св. Володимира, від. 130 У. Н. Союзу в Ню Йорку, помер по довгій недузі 9. червня 1952 р. Покійний народився 1882 р. в селі Гринів, пов. Бібрка, Україна. Полишив в смутку жену і четверо дорослих дітей. Похорон відбувся 11. червня з погребового заведення до євангельської церкви, ріг вул. 7. і 3 Еве., а відтак на цвинтар в Ню Джерзі. — В. Й. П.!

Родина.

Дня 22. травня 1952 р. в далекій Австралії (Marryantville, Adelaide) померла по короткій недузі

МГР. ОЛЬГА МОЛОДОВЕЦЬ

Похорони відбулися 24. травня. — Цю сумну вістку, одержану від брата Покійної, подає до відома всім Її Знайомим і Друзям

Д-р Мирон Сатурський з Нюарку.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. Симона Петлюри, від. 189, повідомляє, що місячні сходини членів (і побір вкладок) відбудеться 21-го червня о год. 7. ввечорі в Укр. Клюбі при 847 N. Franklin. На зборах будеться роздавати чеки дивіденди від У. Н. Союзу. — В. Васюк; гол.; П. Котельницький, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 21. червня, о год. 7. ввечорі, в Домі Тов. У. А. Горожан, 847 Н. Френклин вул. Проситься членів прийти на ці збори, на контрих дістанете дивіденду від У. Н. Союзу. Проситься теж вирівняти вкладки. — С. Чорномаз, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. — Піврічні збори Тов. Запорозька Січ, від. 347, відбудуться в неділю, 22. червня, о год. 2. пополудні, в галі де звичайно. Просимо всіх членів прийти на ті збори, бо контр. комісія здасть звіт за 6 місяців і є інші справи до полагодження. Також будемо роздавати дивіденди від У. Н. Союзу. — С. Патен, предс.; С. Чопик, кас.; Г. Тимчій, секр.

ТАРЗАН, ч. 2852. Чий шлях?

FOR MANY DAYS THEY KEPT TO THE OLD ELEPHANT TRACK WHICH, THOUGH WINDING, LED EVER TOWARD THE NORTH.

THEN SUDDENLY THEY CAME TO THE END OF THE FOREST AND LOOKED OUT ACROSS A NARROW PLAIN CUT BY A SMALL, WINDING RIVER.

"THIS IS NOT JUST AN ORDINARY ELEPHANT TRACK," TARZAN SAID. "IT'S TOO WELL-TRAVELLED AND IT'S BEEN USED LATELY. THE SPOOR IS FRESH."

Dist. by United Feature Syndicate, Inc.

Багато днів вони держалися старого слонового шляху, який, хоч і кручений, вів завжди на північ.

Потім вони нагло прийшли до кінця лісу і дивились через вузьку рівнину, прорізану малою крученою річкою.

„Це не самий тільки вичайний слоновий шлях", — сказав Тарзан. „Він надто добре в'їжджений і його вживали недавно. Це свіжий слід".